

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 858 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixolingvistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinov To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
	Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna	
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
	Inoyatova Zulfiya Xamdammovna	
	Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
	Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi	
	Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish	203
	Kayumov Oybek Achilovich	
	Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
	Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi	
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
	Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna	
	Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish	214
	Rayimova Shahlo Sobirjon qizi	
	STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari	217
	Toshev Elbek Choriyevich	
	Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
	Usmanov Botir Allaberdievich	
	Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
	Xalilova Dilnoza Furkatovna	
	Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni	230
	Xodiyeva Dilrabo Pirimovna	
	Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education	233
	Yunusova Nodira Akhmadjanovna	
	Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	237
	Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna	
	The Psychological Impact of Social Media on Youth	242
	Dilfuza Qarshiboyeva	
	Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	246
	Islamova Dilfuza Dilshodovna	
	Dizartriyali bolalar monologik nutqini innovatsion texnologiyalar orqali rivojlantirish.....	250
	Pardayeva Muxlisa	
	Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida bilish jarayonlarning ahamiyati.....	257
	Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi	
	Enhancing the Professional Competence of English Language Teachers.....	259
	Karimova Dilshoda Sodiqjon qizi	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda montessori metodi bo'yicha sezgir davrlar	264
	Tojiakhmedova Maftuna Umarjon qizi	
	"Personal learning assistant" vositalari asosida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimidagi zamonaviy tendensiyalar tahlili.....	268
	Muradova Maftuna Komilovna, Turobova Ro'zoy Bekmurotovna, Xayrullayev Mo'minbek Anvar o'g'li	
	Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida adabiy-nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	272
	Ravshanova Dildora Sagdullayevna	
	Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasi.....	279
	Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich	
	Zamonaviy ta'lim menejmentida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati (boshlang'ich ta'lim misolida) ..	283
	Pardaboyev Doston	
	Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligida qadriyatlar tarbiyasining amaliy asoslari	286
	Xaydarova Mavluda Mo'yidinjon qizi	

Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari integratsiyasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bosqichlari va samarali shakllari.....	292
<i>G'oziyeva Mohlaroyim Qodirxon qizi</i>	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarning (aqliy nuqson) ovqatlanish tartibi	295
<i>Sh. M. Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yini orqali samarali tashkil etish	299
<i>Mergenbaeva Asiya Erkebaevna</i>	
Musiqqa o'qituvchisining pedagogik muloqatining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	304
<i>S. M. Raxmonberdiyeva</i>	
Ijtimoiy-maishiy hayotga yo'naltirish darslarida zaif eshituvchi o'quvchilarning nutqini rivojlantirish	307
<i>Abdulxamidova Gulnoza</i>	
Ispaniya davlati ijtimoiy hayoti, madaniyati va o'ziga xos ta'lim tizimi	311
<i>Umarova Malika Xisabidinovna, Sabirova Nodira Ibrohimovna</i>	
Ertaklardagi so'zlardan foydalangan holda nutqi rivojlanmagan bolalarda muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasi	316
<i>G'opporova Mahliyoxonim</i>	
Tarbiya fanida hadislar va milliy qadriyatlarni integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	319
<i>Axmedov Boburjon Vasikovich</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'lim tizimida o'quv-biluv kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	324
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Mustaqil ta'lim olish faoliyati tushunchasining pedagogik mohiyati va tarkibiy tuzilmasi (fizika fani bo'yicha).....	328
<i>Esanmurodov Otamurod Boboqand o'g'li</i>	
Oliy ta'limda immersiv yondashuvning mohiyati.....	333
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Jontemirova Nozima Abdijabbor qizi</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlari tizimida sportchilarning psixologik tayyorgarligini shakllantirish va rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	337
<i>Yigitaliyev A. F.</i>	
Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasida o'quvchilarning harakat faolligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari.....	343
<i>D. R. Abdusalomov</i>	
Futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi...	348
<i>Mirbabayev Muzaffar Ismatillayevich</i>	
Empirik tushunchalar va ularning hospital pedagogikadagi pedagogik-psixologik roli	353
<i>Sapayeva Mavluda Shanazarovna</i>	
Ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi kurash va huquqiy himoya.....	357
<i>Ibragimova Feruza Bahodirxonovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida kongruentlik kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	362
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Og'ir atletikachilarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonini tashkil etish	366
<i>Raximov Farxod Maxmudovich</i>	
Haqiqiy materiallardan foydalangan holda o'qishni o'rgatish	370
<i>Axmedov Husen Uzairovich</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion va fiziologik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari.....	376
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning jismoniy tarbiyasi.....	380
<i>Nazarov Zokir Abdurahmonovich</i>	
Tafakkur va mantiqiy fikrlash bo'lajak pedagog shaxsining nutq madaniyati omili sifatida	383
<i>A. Sh. Jumayev</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida turizm vositasida tolerantlikni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	386
<i>Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi</i>	

Zamonaviy didaktik vositalar asosida talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	390
Asobayeva Noila Samatovna	
Axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatda qo'llash" fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini samarali tashkil etish	395
Axmedova Zebixon Siddikovna	
Talaba shaxsini ma'naviy-axloqiy tarbiyalashga qo'yilgan pedagogik talablar	399
Boliyev Uchqun Ismatovich	
Translation of Phraseological Units in Mass Media Texts.....	402
Eshmurodova Ziyodaxon Urinbayevna	
Phraseologisms in Modern Russian: A Corpus-Based Analysis of Structural, Semantic, and Functional Dynamics	405
Farkhod Kholmatov	
Yosh sportchilarda sprinterlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'yin uslubidagi mashqlarning o'rni.....	413
G'oibov Yusufali Buxoraliyevich	
Imitatsion mashqlarni nutqni avtomatizatsiyalash jarayonida qo'llash metodikasi	417
G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna	
1879-1894-yillarda yevropa va aqshdagi asos soluvchi laboratoriyalar evolyutsiyasi orqali eksperimental psixologiya genezisining qiyosiy-tarixiy tahlili.....	420
Haydarov Farhod Imazarovich	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	423
Islamova Dilfuza Dilshodovna	
Bolalarda gigiyeniya qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	427
Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon	
Kasbiy refleksiya va portfolio metodining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	430
Ismoilova Adolat Anvarovna, Kamoliddinova Mahliyoxon Zohidjon qizi	
Практическая работа по развитию логического мышления учащихся начальных классов через дидактические игры	433
Отажонов Ж. М., Мамарасулова М. А.	
Umumta'lim maktablarida "tarbiya" fanini o'qitish jarayonida mavjud muammolar, ularning sabablari va takomillashtirish yo'llari.....	436
Mamirova Shaxnoza Xudoyqulovna	
Word Formation and Vocabulary Enrichment in Modern English and Uzbek Languages	440
Muminova Feruza Muratdjanovna	
Nodavlat ta'lim tashkilotlarining maktabgacha ta'lim tizimidagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari	443
Muminova Nargiza Sabitdjanovna	
Shaxs taraqqiyotining turli bosqichlarida refleksiyaning rivojlanishi	447
N. I. Xalilova	
Bo'lajak o'qituvchilarda inklyuziv kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	450
Omanqulova Shohida Nematillo qizi	
Bo'lajak pedagoglarda gender madaniyatni shakllantirishda milliy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvning uyg'unligi	455
O'tkirova Zuhraxon Ahmedjanovna	
Developing Listening and Speaking Skills in Middle School	458
Rakhmonova Dilrabokhon Salokhiddin kizi	
Bolalarda gigiyena qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	461
Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon	
Avlodlar nazariyalari haqidagi mulohazalarning nazariy tahlili: baby boomerlar, X, Y, Z avlodlari.....	464
Umarova Sitora Muxlisovna, Sharifova Mahtob Murodjonovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari	467
Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Sofoyeva Oysha Davlatyorovna	

Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rgatishning samarali metodlari.....	470
<i>Solijonova Mavluda Zokir qizi</i>	
Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari.....	472
<i>Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'limda talabalarining harbiy ko'nikmalarini shakllantirishda psixologik omillarning o'rni.....	477
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich</i>	
Bolalarning jismoniy faolligini oshirish va jismoniy rivojlantirish bo'yicha noan'anaviy jismoniy mashqlarning ahamiyati	480
<i>Xalmatova Nasiba Bozorboyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirish muammolari.....	485
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish ..	488
<i>Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna</i>	
Hosila va uning tatbiqlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	491
<i>Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li</i>	
Развитие речи у детей как ключевой фактор формирования личности.....	496
<i>Дустова Дилдора Собиржановна</i>	
Boshlang'ich sinflarda geometrik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	498
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	
Дидактические основы подготовки будущих педагогов к лекционной деятельности.....	501
<i>Нодира Азаматова</i>	
O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyalanuvchilarning ijtimoiy-hissiy rivojlanishini tarkib toptirishning o'ziga xos tamoyillari	505
<i>Mahmudova Zulfiya, Hoshimova Dilnoza</i>	
Musiq ta'limi yo'nalishi talabalarida qo'shiq ijrochiligi malakalarini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari	509
<i>Murodov Mirshoxid Burxanovich</i>	
Umummuhandislik fanlarini o'qitish jarayonida muhandislik oliy ta'lim muassasalari talabalarining texnologik kompetentligini shakllantirish	513
<i>Kiyomov Abdulla Xaytaliyevich</i>	
Психолого-педагогический анализ использования исторических материалов на уроках математики в начальных классах.....	520
<i>Джавлиева Гулнара Раушановна</i>	
Transport vositalari muhandisligida virtual reallik va simulyatsiyaga asoslangan ta'lim texnologiyalarini joriy etish: amaliy kompetensiyalarni rivojlantirishga tizimli yondashuv	529
<i>Tashpulatov Boyburi Baymurotovich</i>	
Adaptiv texnologiyalar va ularning ta'lim tizimidagi o'rni.....	533
<i>Quchqarova Dilnavoz Shaymaxammat qizi</i>	
Talaba-yoshlarda futbol mashg'ulotlari asosida jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari	538
<i>Alimov Tojiddin Yaxshibayevich</i>	
Milliy madaniy meros asosida talabalarda ijtimoiy va axloqiy mas'uliyatni rivojlantirish.....	542
<i>Nomanov Kozimjon Kamoliddinovich</i>	
Innovatsion o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda mayda motorikani rivojlantirish yo'llari	546
<i>Nuritdinova Xurshida Norpulatovna, Azimova Umida To'ra qizi</i>	
Pedagogical opportunities for developing productive skills in english language learning	549
<i>Shohida Otahanova</i>	
Bosh miya o'smasi bo'lgan maktab o'quvchilariga zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanib darslarni tashkil etish.....	552
<i>Xakimova Gulshat Abdusalomovna, Nurmuhammedova Ruxshoda Mirsodiq qizi</i>	

Traits of Oral Fluid Biochemistry and Physical Chemistry in Children Exhibiting Abnormalities Post-Uranoplasty	557
Anvarova Muhtasar Anvarovna	
O'simliklarning abiotik stresslarga chidamliligini oshirishda crispr/cas texnologiyasining ahamiyati	561
Saidmurodov Saidali Chori o'g'li, Lutfullayev Nodir Abdusattor o'g'li, Turayev Ozod Sunnataliyevich, Dulanazarov Abror Anvar o'g'li, Xayitova Shahlo Davlatovna	
Zamonaviy sharoitlarda maktabgacha ta'lim tashkilotlarini xorijiy tajribalar asosida boshqarish tizimini takomillashtirish	566
Sotimova Barno Marufjonovna	
Tasviriy san'at fanini o'qitishda milliy san'at elementlaridan foydalanishning ayrim metodlari	570
Abdullayev Sayfulla Fayzullayevich, Abdullayev Suxrob Sayfullayevich, Zikrillayeva Visola Hamrayevna	
Метод, основанный на построении симметрии при делении угла с недоступной вершиной	576
Эсонов Мунавваржон Муқимжонович	
Innovatsion yondashuv asosida talabalarni muhandislik faoliyatiga tayyorlash pedagogik muammo sifatida.....	579
Hamraqulov Yorqin Murtazaqulovich	
Internet tizimida muloqotning gendorologik tipologiyasi	584
Raxmonova Barno Odilovna	
Bolalarga xos nutq muhitida etiketning ahamiyati	587
Temirova Nargiza Davlat qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda virtual reallik asosidagi texnologiyalardan foydalanish.....	590
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Teshaboyeva Zamira Sabirovna, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Hozirgi kun pedagogi.....	594
Dehqanova Muborakxon G'iyeziddin qizi	
"Avesto"dagi ta'limiy-axloqiy qarashlarning nazariy asoslari va pedagogik ahamiyati	598
Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi	
Ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy-pedagogik muammolarning shakllanish omillari va bartaraf etish yo'llari	602
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna	
Oliy ta'lim muassasalarini xalqaro reytinglarga tayyorlashda strategik menejmentning o'rni va ahamiyati.	607
Mannonova Barno	
Scientific-Theoretical Bases of Developing Students' Creative Ability Through Folk Practical Art	611
Ruziyeva Mekka Shukhrat kizi	
3-sinf ona tili darslarida integratsion yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	615
Jurayeva Dildora Ilhom qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi	
Kurash mashg'ulotlari jarayonida texnik-taktik ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	618
Soatov E. M.	
Talabalarining mustaqil ta'limini tashkil etishga asoslangan dasturiy ta'minot yaratish mohiyati	623
Janabergenova Aysuliy Jaksilikovna	
Maxsus pedagogning kasbiy kompetentligi: zamonaviy yondashuvlar va muammolar	626
Shodiyeva Gulchiroy Nurqosimovna	
O'zbek va qoraqalpoq tillarini integratsiyalashgan holda o'qitishda raqamli texnologiyalarning o'rni.....	631
Mapruza Embergenova	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda o'quv-bilish faoliyatini shakllantirishda neyropedagogik usullardan foydalanishning ahamiyati	636
Jumayeva Maxbuba O'ktam qizi	
Inklyuziv ta'lim muhitida musiqa darslarini tashkil etishning uslubiy asoslari	641
Narzikulov Javohir Ikromovich	
Диагностический потенциал формирования критического мышления в оценке нравственной воспитанности студентов педагогических вузов.....	645
Азимова Гулрухбону, Абдувалиева Мухайё	

Musiqa darslarida 4K kompetensiyalarini rivojlantirishning imkoniyatlari va pedagogik shart-sharoitlari....	652
<i>Ochilova Mohinur</i>	
Oliy ta'limda fransuz tilini o'qitishda qr-kod texnologiyalarining samaradorligi	656
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Смарт-технологии как инструмент повышения эффективности управления	660
<i>Байбаева Мухайё Худайбергеновна, Дехконова Мохларойим Бахтиёржон кизи</i>	
Odam markaziy asab tizimi taraqqiyoti va uni rivojlantirishning amaliy yechimlri.....	664
<i>Mirzayeva Nodira Abduxamidovna</i>	
Mentimeter dasturi va uning ta'lim jarayonidagi ahamiyati.....	669
<i>Djabbarova Xabiba Kuvandikovna</i>	
Talabalarda fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirishda yangi renessans pedagogikasining o'rni.....	673
<i>Qlicheva Go'zal Chorshanbiyevna</i>	
Kognitiv rivojlanish zamonaviy ta'lim nazariyasida kompleks fenomen sifatida	678
<i>Abdullayeva Madina Baxtiyor qizi</i>	
Kursantlarning maxsus chidamkorligini oshirishda qo'llaniladigan vosita va usullar	681
<i>I. B. Bobomuratov</i>	
The Main Aspects of the Development of Digital Literacy in Higher Pedagogical Education	685
<i>Yusupova Go'zal Oybek qizi</i>	
Conceptual Approaches to Understanding Fanaticism Among Female Adolescents.....	689
<i>Sobirova Sojidxon Akramjon qizi</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarida basketbol texnika va taktikasini shakllantirishning pedagogik asoslari.....	692
<i>Bobojonov Nozimjon Ne'matjonovich, Sirojiddin Nasriddinov Salohiddin o'g'li</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida musiqa nazariyasi va solfedjio darslarining pedagogik xususiyatlari	695
<i>Bobojonova Zebxon Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida integrativ yondashuv asosida ekologik madaniyatni rivojlantirish ..	699
<i>Istamov Zavqiddin Sa'dulloevich</i>	
Talabalar identiteti va ularga ijtimoiy tarmoqlar ta'sirining global ahamiyati	702
<i>N. T. Tojiboyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishning zamonaviy usullari	707
<i>Narzullayev Mavlonbek Zikrillo o'g'li, Ostonov Zafar Zamonovich</i>	
Ta'lim metodlari va usullarini modernizatsiya qilish asosida ilmiy tadqiqot madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tizimi.....	710
<i>Olimov Temir Xasanovich</i>	
Changes in Adolescents' Communication Under the Influence of Social Media: Emotional Intelligence and Internet Addiction Issues	715
<i>Salomov Shamsiddin Sabokhiddin Ugli</i>	
O'smir qizlarning jismoniy rivojlanishini takomillashtirishda defile mashqlaridan foydalanish metodikasi ...	720
<i>Shaxbazova Gulrux Orifjon qizi, Abdullayeva Maxbuba</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa madaniyati darslarida o'quvchilarning divergent fikrlashini shakllantirish metodikasi.....	724
<i>Ubaydullayeva Nazokat Ibodullo qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining pedagogik ko'nikmalarini rivojlantirish: nazariy asoslar, amaliy modellar va innovatsion yondashuvlar	728
<i>Umurzoqova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Talaba-yoshlar jismoniy madaniyat va sportini rivojlantirishning strategik imkoniyatlari	733
<i>Yusupxo'jayev Oxunjon Shuxrat o'g'li</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari.....	737
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
Компенсация трудностей в обучении детей младшего школьного возраста, находящихся на длительном лечении	742
<i>Алимова Нигора Исраиловна, Холлиева Нодира Хайтмуратовна</i>	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS
	Формирование профессиональных компетенций будущих художников через освоение узбекского орнамента в системе заданий по композиции.....	745
	Д. Б. Бабаева	
	Методика и подходы обучения речи в школьной практике	750
	Шарипов Одилжлон Гуломжон угли	
	Iqtidorli talabalarni aniqlash va rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar	754
	Abdiyeva E'zoza Beknazar qizi	
	Innovatsion menejment tizimida malakali kadrlar tayyorlashning samarali mexanizmlari	759
	Hikmatova Niginabonu Siddiq qizi	
	Oliy ta'lim muassasalarida o'qituvchilarni anonim baholash tizimining ishonchligi va pedagogik samaradorligini baholash.....	764
	Maksudova Aziza Ikramdjanovna, Akramxo'jayev Yo'ldoshxo'ja Tursunxo'jayevich, Avezov Toshtemir Abdualiyevich, Abdullayeva Maftuna Shonazarovna	
	Raqamli ta'lim muhitida mexanikani o'qitishning pedagogik muammolari.....	771
	Choriyev Islom G'ayratovich	
	Musiqqa mashg'ulotlarida sun'iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari.....	775
	Siddiqova Gulnoza Sharaviddinovna, Bahora Akbarova	
	Moychechak yetishtirishda mineral va organik o'g'itlarning ta'siri	778
	Jabbarova Nigina Zoxidjon qizi	
	Kompetensiyaviy yondashuv sharoitida bo'lg'usi matematika o'qituvchisining metodik tayyorgarligini takomillashtirish	783
	Esonov Munavvarjon Mukimjonovich, Xabibullayev Islomjon Soyibjon o'g'li	
	Специфика формирования математического мышления студентов вузов посредством модуля "векторы"	786
	Эсонов Мунавваржон Мукиджонович, Салихов Амир Тимурович	
	Autizm spektri buzilishiga ega bolalar oilalarida sibling munosabatlarining nazariy-metodologik asoslari..	790
	Rayimova Gulchehra Utkur qizi	
	Особенности использования инструментов управления проектами: отраслевой подход.....	794
	Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maxsus ehtiyojli bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etishda qiyinchiliklar va samarali strategiyalar.....	800
	Abdalimova Iroda Ummatqul qizi	
	Manzara janrining tasviriy san'atdagi o'rni: ekologik-estetik mazmuni va ta'limiy imkoniyatlari	805
	Abdumajidova O'g'loy Ravshanjon qizi	
	E-Assessment vositalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va funksional imkoniyatlari.....	809
	Abdumannopov Murodjon Ilxomjon o'g'li	
	Masofaviy ta'lim jarayonida talabalar faolligini oshirishning interfaol metodlari.....	813
	Abduvaxobov Shohruhbek Ikromjon o'g'li	
	Bo'lajak chet tili o'qituvchilarini tayyorlashdagi muammolar	816
	Davlatova Firuza Kamolovna	
	Biologiya darslarida muammoli ta'lim va zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalari orqali o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish	820
	Hayitov Abdurasul Eshdaviatovich, Xolboyeva Nigina Uchqunovna, Ravshanov Asliddin Ulug'bek o'g'li	
	Sport gimnastikasida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning pedagogik va amaliy jihatlari.....	826
	Karimov Doniyor Komil o'g'li	
	Neyropsixologiya va neyropedagogikaning shakllanishi va rivojlanish tarixi.....	830
	N. O. Saidova	
	Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya ishining nazariy asoslari.....	833
	Nosirova Shoxsanam Negmat qizi	
	Maxsus pedagogning kasbiy kompetentligi: zamonaviy yondashuvlar va muammolar	837
	Shodiyeva Gulchiroy Nurqosimovna	
	O'quvchilarning kreativ tafakkurini shakllantirishda tasviriy san'at va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish.....	841
	Tulaganov Jahongir Abdimurot o'g'li	

Vizual ta'lim texnologiyalari yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini diagrammaviy masalalar yordamida rivojlantirish	845
Usmonova Shahlo Saidjon qizi	
Biologiya darslarida o'quvchilarning ilmiy xabardorlik kompetensiyasini shakllantirishda mashq va masalalardan foydalanish metodikasi	849
Yakubova Fotima Xamza qizi	
Система духовных ценностей в современной русской прозе (а. волос "сирийские розы")	853
Ольга Чангировна Хегай	
Alohida yordamga muhtoj bolalar toifalari va ularning pedagogik-psixologik tasnifi	856
Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi	

SPORT GIMNASTIKASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING PEDAGOGIK VA AMALIY JIHLTLARI

Karimov Doniyor Komil o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Xalqaro toifadagi sport ustasi

ORCID: 0000-0001-8993-4894

Annotatsiya: Maqolada sport gimnastikasi mashg'ulotlari jarayoniga innovatsion texnologiyalarni joriy etishning pedagogik va amaliy jihatlari tahlil qilingan bo'lib, zamonaviy raqamli texnologiyalar, interaktiv o'qitish tizimlari va sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali gimnastikachilarning texnik, taktik hamda jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar yordamida mashg'ulot jarayonining samaradorligini oshirish, sportchilarning individuallashtirilgan tayyorgarligini boshqarish va ularning harakat faoliyatini tahlil qilish imkoniyatlari ko'rsatib berilgan. Tadqiqot natijalarida sport gimnastikasida raqamli yondashuvlarni tatbiq etish sportchilarning texnik mahoratini rivojlantirish hamda mashg'ulot samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutishi haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: sport gimnastikasi, sun'iy intellekt, innovatsion texnologiyalar, mashg'ulotlarni optimallashtirish, faktorli tahlil, jarohatlarning oldini olish, hakamlik tizimi, iqtidor, saralash, texnik mahorat.

Abstract: This article analyzes the pedagogical and practical aspects of implementing innovative technologies in the training process of artistic gymnastics. The study highlights the improvement of gymnasts' technical, tactical, and physical preparedness through the use of modern digital technologies, interactive learning systems, and artificial intelligence tools. Furthermore, it presents the possibilities for increasing the efficiency of training sessions, managing the individualized preparation of athletes, and analyzing their motor performance through innovative approaches. The research findings demonstrate that the integration of digital technologies into artistic gymnastics plays an important role in enhancing athletes' technical mastery and improving the overall effectiveness of the training process.

Key words: artistic gymnastics, artificial intelligence, innovative technologies, training optimization, factor analysis, injury prevention, judging system, talent identification, selection, technical mastery.

Аннотация: В данной статье анализируются педагогические и практические аспекты внедрения инновационных технологий в процесс тренировок по спортивной гимнастике. В работе освещены вопросы совершенствования технической, тактической и физической подготовленности гимнастов с использованием современных цифровых технологий, интерактивных образовательных систем и инструментов искусственного интеллекта. Кроме того, показаны возможности повышения эффективности тренировочного процесса, управления индивидуализированной подготовкой спортсменов и анализа их двигательной активности посредством инновационных подходов. Результаты исследования свидетельствуют о том, что интеграция цифровых технологий в спортивную гимнастику играет важную роль в развитии технического мастерства гимнастов и повышении эффективности тренировочного процесса.

Ключевые слова: спортивная гимнастика, искусственный интеллект, инновационные технологии, оптимизация тренировочного процесса, факторный анализ, профилактика травм, судейская система, выявление одарённости, отбор, техническое мастерство.

KIRISH

Bugungi kunda zamonaviy sport amaliyotida, ayniqsa gimnastika kabi murakkab-koordinatsion sport turlarida innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish sportchilarning o'quv-mashg'ulot jarayonlarini optimallashtirish va musobaqa natijalarini oshirishda muhim omilga aylanib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli tahlil vositalari murabbiy va sportchi o'rtasidagi aloqa, monitoring, nazorat va baholash tizimini sifati jihatidan yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Sun'iy intellektning sport sohasida qo'llanilishi bugungi kunning eng dolzarb va muhim masalalaridan biri hisoblanadi. Bu esa ob'ektiv va sub'ektiv sabablarga ko'ra yuzaga kelgan. Shu bilan birga, mutaxassislar hamda murabbiylar hamkorligida sun'iy intellekt va innovatsion texnologiyalardan keng foydalangan holda o'quv salohiyatini qanday ro'yobga chiqarish, yangi va murakkab elementlarni o'rgatish jarayonining samaradorligini oshirish, turli malakali gimnastikachilardan musobaqa sharoitida barqaror ishlashga erishish bo'yicha ko'plab izlanishlar olib borilmoqda. Sun'iy intellektning sportda qo'llanilishi kelajakda yanada rivojlanib, sportchilarning samaradorligini oshirish va sportga oid texnologiyalarni rivojlantirishga olib keladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sun'iy intellekt sohasida olib borilgan ilmiy izlanishlar tahlili shuni ko'rsatadiki, jismoniy tarbiya va sport yo'nalishida mazkur mavzu bo'yicha tadqiqotlar soni hozircha ko'p emas. Biroq mavjud ilmiy manbalarda bir qator xorijiy olimlar – A. Pomerantsev, A. Upolovneva, M. E. Dertli (2024) – o'z ishlarida sun'iy intellekt texnologiyalarining futbol, basketbol, beysbol va boshqa jamoaviy sport turlarida qo'llanilishiga oid ma'lumotlarni tahlil qilganlar. Ushbu tadqiqotlarda mualliflar masalaning ayrim jihatlarini fragmentar tarzda yoritgan bo'lsalar-da, sun'iy intellekt vositalarining sport mashg'ulotlari jarayonidagi roli, mashg'ulotlarni individuallashtirish va natijalarni prognozlashdagi imkoniyatlarini chuqur o'rganishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda.

Tahlil etilgan manbalarda sport analitikasi, mashinaviy o'rganish (machine learning), bashoratli modellash-tirish, axborot tizimlari va sportchilarning samaradorligini baholashda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish masalalari keng yoritilgan.

Ayrim mualliflar – A. Cudicio, S. Sangalli, L. Lucaccioni va A. Borgogni (2022) – sun'iy intellekt vositalaridan foydalangan holda sport mashg'ulotlari samaradorligini baholash va individual tayyorgarlik dasturlarini shakllantirishni ilmiy asosda tahlil qilganlar.

Statistik tahlil usullaridan, jumladan, regressiya, korrelyatsion va faktor tahlil metodlaridan foydalangan holda ular sun'iy intellekt texnologiyalarining sport natijalarini prognozlash, mashg'ulot jarayonini optimallashtirish va sportchilarning jismoniy tayyorgarligini boshqarishdagi samaradorligini asoslab berganlar.

Shuningdek, o'zbekistonlik olimlar F. Kerimov, A. Tolametov, S. Shukurova tomonidan olib borilgan ayrim ilmiy ishlar ham jismoniy tayyorgarlikni baholashda raqamli texnologiyalar va intellektual tizimlardan foydalanish imkoniyatlarini yoritgan.

Umuman olganda, mavjud tadqiqotlar sport industriyasida sun'iy intellektning amaliy qo'llanilish imkoniyatlari va istiqbollarini ochib beradi. Shu bilan birga, bu sohada yanada tizimli va chuqur empirik tadqiqotlar olib borish, shuningdek, O'zbekiston sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarini sport mashg'ulotlari tizimiga integratsiya qilish yo'nalishida keng qamrovli ilmiy ishlar tashkil etish zarurati mavjud.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ko'plab soha mutaxassislari o'quv-mashg'ulot jarayonini individuallashtirish tamoyili sport tayyorgarligining samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligini ta'kidlaydilar. Mazkur tamoyil, ayniqsa, yuqori malakali sportchilarni tayyorlash jarayonida alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki ko'p yillik tayyorgarlik davrida murabbiy bir vaqtning o'zida bir nechta sportchilar bilan ishlaydi va har birining jismoniy, psixologik hamda funksional xususiyatlarini inobatga olgan holda mashg'ulot dasturini shakllantirishi zarur bo'ladi. Shu bois individuallashtirish tamoyili sport mashg'ulotlarining natijaviyligini oshirish, ortiqcha yuklamaning oldini olish va sportchilarning potensial imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarishda muhim metodik asoslardan biri sifatida qaraladi.

Kognitiv paradigmalari bo'yicha mutaxassislar an'anaviy ravishda o'rgatishni tashkil etish shakllarini frontal, guruhli va individual shakllarga bo'ladilar. Ushbu tipologiya miqdoriy xususiyatlarga – ma'lum bir o'quv vaziyatida ishtirok etuvchi o'quv jamoasi ishtirokchilarini qamrab olishga asoslangan.

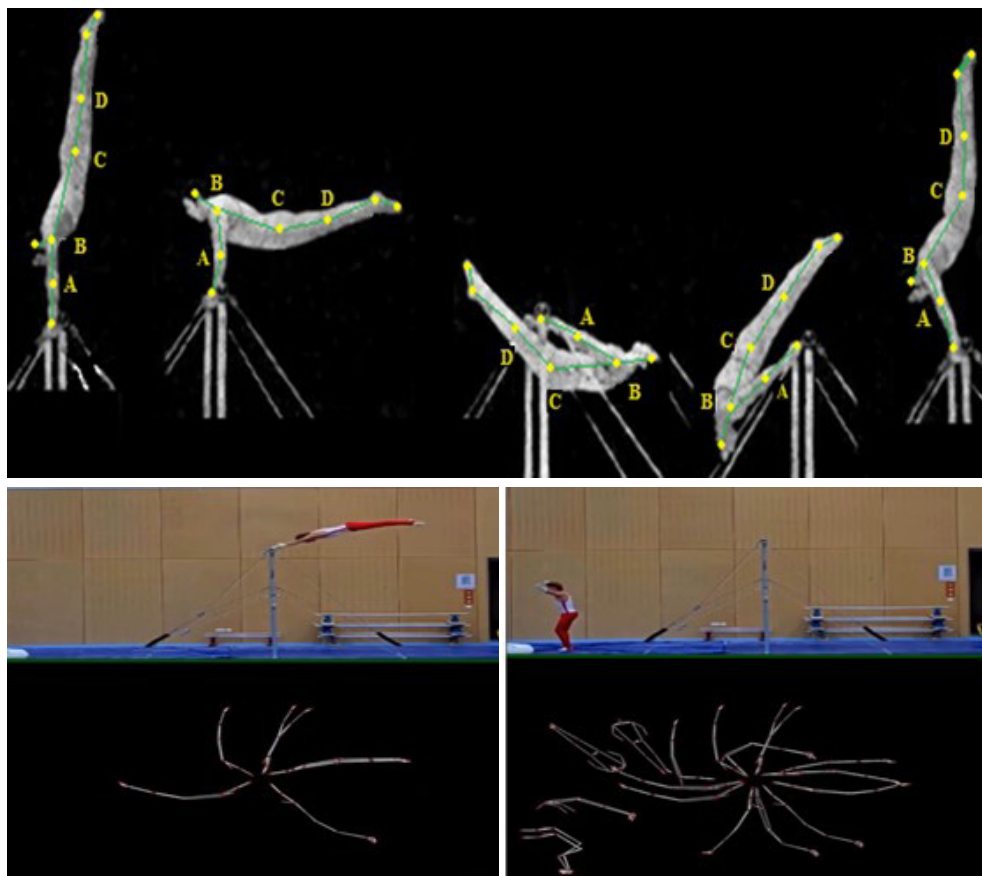
Samarali o'quv dasturlarini yaratish uchun ko'plab tadqiqotchilar mashqlarni o'rgatishning turli shakllari va usullarini birlashtirish va uyg'unlashtirish, sportchilarni ma'lum bir xususiyatlariga integratsiyalash va moslashtirishga harakat qilmoqdalar.

Yuqoridagilarni inobatga olgan holda hozirda zamonaviy texnologiyalar, raqamlashtirish, jumladan, sun'iy intellekt sport sohasida katta ahamiyat kasb etmoqda. Sport gimnastikasi katta jismoniy tayyorgarlik bilan bir qatorda koordinatsiya, muvozanat, vestibulyar barqarorlik kabi bir qancha qobiliyatlarni talab qiluvchi sport turlaridan biri bo'lib, unda aniq harakatlar va estetik ijro muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Amaliy tajribalar va ilmiy izlanishlar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellektni sportda qo'llash nafaqat o'quv-mashg'ulotlarni nazorat qilish, balki sportchilarning texnik tayyorgarligiga ham o'zining ijobiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Sun'iy intellektning sport gimnastikasiga integratsiyasi quyidagi yo'nalishlarda qo'llanilishi mumkin (1-rasm).

1-rasm: Innovatsion texnologiyalar asosida mashg'ulot jarayonini boshqarish modellari

Mashg'ulot jarayonlarini optimallashtirish: sun'iy intellekt sportchilarning mashg'ulotlarini tahlil qilish va shaxsiylashtirilgan dasturlar ishlab chiqishda yordam beradi. Sun'iy intellekt video tahlil orqali gimnastning harakatlarini real vaqtda tahlil qilib, texnik xatolarini aniqlaydi va murabbiylarga ularni tuzatish bo'yicha tavsiyalar beradi. Bu jarayonda harakatlarni aniqlash algoritmlari va tizimli texnologiyalardan foydalaniladi. Masalan, SI gimnastning sakrash yoki burilishdagi burchaklarini o'lchab, optimal texnikani taklif qilishi mumkin (2-rasm).

2-rasm: Turnikda orqaga katta aylanib sakrab tushish kinogrammasi (SI orqali)

Sun'iy intellektning mazkur kinogrammasi mashqlarning biomekanik tuzilishini optimallashtirishni, mashqlar tuzilishining harakat va sensor qismlarini taqqoslashni o'z ichiga oladi, ya'ni mushaklar tomonidan amalga oshirilgan harakatlarni, shuningdek, ularning retseptorlaridan keladigan afferent oqimni qayd etadi va baholaydi. Skelet mushaklarining elektr faolligini ro'yxatdan o'tkazish mushaklarning ishlash rejimlarini, ularni ishga kiritish tartibini o'rganish va turli mashqlarni bajarishda nerv-mushak tizimining funksional holatini baholash maqsadida amalga oshiriladi. Mushaklarning elektr faolligi ko'rsatkichlari gimnastikachining terisiga ishlaydigan mushaklar ustiga biriktirilgan elektrodlar yordamida qayd etiladi.

Hakamlik va baholash tizimida SIning qo'llanilishi: xalqaro gimnastika federatsiyasi (FIG) tomonidan boshqariladigan sport gimnastikasida hakamlar ishtirokchilarning ijrosini "Code of Points" asosida baholaydi. Sun'iy intellekt bu jarayonda yordamchi vosita sifatida ishlatilishi mumkin. Masalan, Fujitsu kompaniyasi tomonidan

ishlab chiqilgan SI tizimi 3D sensorlar va kameralar yordamida gimnastlarning harakatlarini aniq tahlil qilib, hakamlarga real vaqtda ma'lumot taqdim etadi. Bu tizim harakatlarning murakkabligini, aniqligini va estetik jihatlarini ob'ektiv baholashga yordam beradi, bu esa insoniy xatolar ehtimolini kamaytiradi.

Iqtidorli sportchilarni saralash: sun'iy intellekt yosh gimnastikachilarning potensialini aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Ko'p yillik saralash tizimlarida SI sportchilarning jismoniy ko'rsatkichlari, texnik mahorati va psixologik holatini tahlil qilib, ularning kelajakdagi muvaffaqiyat ehtimolini bashorat qiladi. Hozirda O'zbekistonda bunday tizimlar sport zaxirasini tayyorlashda ilmiy asoslarni mustahkamlash uchun taklif etilmoqda.

Ko'plab xorijiy mamlakatlarda, masalan, AQShdagi bir nechta sport maktablarida "AI Gymnast Tracker" tizimi yordamida sportchilarning harakatlari real vaqt rejimida baholanmoqda. Yaponiyaning milliy gimnastika federatsiyasi esa mashg'ulotlarda SI yordamida harakatlarning takomillashtirilgan modelini ishlab chiqqan. Bundan tashqari, Germaniyada olib borilgan tadqiqotlar davomida sun'iy intellekt videoanalizi asosida mashg'ulot olib borgan gimnastikachilar 15 % yuqoriroq texnik ko'rsatkichlarga ega bo'lganligi aniqlandi. Janubiy Koreyada esa interaktiv AR texnologiyalari yordamida yangi elementlarni 25 % tezroq o'zlashtirishga erishilgan.

Sport gimnastikasida innovatsion texnologiyalar va sun'iy intellekt (SI) qo'llanilishining samaradorligini sistematik ravishda o'rganish ushbu texnologiyalarning sportchilarning jismoniy tayyorgarligi, texnik mahorati va psixologik holatini optimallashtirishda muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatadi hamda ularning ilmiy asoslarini aniqlashga qaratiladi. Sun'iy intellekt asosidagi biomexanik tahlil tizimlari, masalan, harakatlarni real vaqtda kuzatish va baholash uchun qo'llaniladigan video tahlil algoritmlari, sportchilarning harakat dinamikasini kvantitativ parametrlar (burchaklar, tezlik va tezlanish) asosida baholash imkonini beradi. Innovatsion vositalar, shu jumladan, sensorli texnologiyalar va virtual reallik (VR) platformalari mushak-skelet tizimining yuklanishini monitoring qilish va individual mashq dasturlarini shaxsiylashtirish orqali jarohatlar xavfini kamaytirishga yordam beradi.

Statistik tahlillar ko'rsatadiki, SIning hakamlik jarayonida qo'llanilishi sub'ektiv xatolar (o'rtacha 0,05-0,1 ball farqni kamaytirib, baholashning ob'ektivligini 95 % gacha oshirishi mumkin. Shu bilan birga, SIning mashinaviy o'rganish algoritmlari sportchilarning o'quv jarayonidagi progressini bashorat qilishda ($R=0,87$, $p<0,05$) yuqori aniqlikka erishgan. Biroq ushbu texnologiyalarning samarali integratsiyasi uchun katta hajmdagi ma'lumotlar bazasi, maxsus dasturiy ta'minot va malakali mutaxassislarning ishtiroki zarur.

Tadqiqot natijalari sport gimnastikasida SI va innovatsion texnologiyalarning sportchilarning funksional holatini yaxshilash, musobaqa natijalarini oshirish va xavfsizlikni ta'minlashda muhim o'rin tutishini tasdiqlaydi. Kelajakda ushbu sohada etik masalalar (ma'lumotlar maxfiyligi, algoritmik xolislik) va texnologik infratuzilma rivojlanishiga qaratilgan qo'shimcha tadqiqotlar zarurligi ta'kidlanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, sport gimnastikasida innovatsion texnologiyalar va sun'iy intellektdan foydalanish ilmiy-amaliy jihatdan yuqori samaradorlikka ega ekanligi tadqiqotlar bilan isbotlanmoqda. Avvalo, raqamli texnologiyalar sportchining harakatlarini chuqur tahlil qilish, biomehanik parametrlarni aniqlash va mashg'ulot jarayonini individual asosda rejalashtirish imkonini yanada kengaytiradi.

Sun'iy intellekt algoritmlari mashqlarni avtomatik qayd etish, texnik xatolarni aniqlash hamda yuklama darajasini optimallashtirishda yuqori aniqlik ko'rsatadi. Mazkur yondashuv murabbiylar faoliyatini yengillashtiradi, sportchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda mashg'ulotlarni samarali tashkil etish imkonini beradi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar va sun'iy intellekt musobaqa jarayonida raqiblarni tahlil qilish, sportchilarni jarohatlardan himoya qilish va tiklanish jarayonini tezlashtirishda muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov, D. (2023). Integration of digital technologies into physical training of young gymnasts. *International Journal of Sports Innovation*, 8(2), 56-63.
2. Каримов, Д. (2018). Мониторинг специально-физической и технической подготовленности юных гимнасток. *Farg'ona davlat universiteti*, (1), 30-30.
3. Artyukhov, A. V., & Romanov, V. P. (2021). Innovative technologies in artistic gymnastics training. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(5), 1234-1241.
4. Qutlimuratovich, S. T. (2025). Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyalarining jismoniy tarbiya o'qituvchilari uchun ahamiyati. *Hamkor konferensiyalar*, 1(13), 688-691.
5. Asadullo, G. O., & Shavkat, A. (2025). Texnologiyalar davrida sport: raqamli innovatsiyalar va virtual mashg'ulotlarning kelajagi. *Ustozlar uchun*, 82(1), 3-8.
6. Silva, A., Fernandes, M., & Correia, P. (2022). Using AI and computer vision in gymnastics judging systems. *Sports Engineering*, 25(4), 351-364.
7. Zhou, Y., & Wang, L. (2020). AI-based predictive modeling in athlete injury prevention. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 60(9), 1189-1197.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.